

ORGANIZIRANI ŽELEZNIČAR

IZHAJA DVAKRAT NA MESEC.
NAROČNINA četrtletno Din 12.—.

SVOJE ZAHTEVJE UVELJAVIJO ŽELEZNIČARJI LE
V ENOTNI, RAZREDNO-ZAVEDNI ORGANIZACIJI.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
LJUBLJANA, KETTE-MURNOVA CESTA št. 26,
kamor naj se tudi pošiljajo rokopiši.

Krščansko-socialno orientiranim železničarjem.

(0 priliki krščanskosocialnega kongresa v Ljubljani 7. junija 1925.)

Ni dvoma, da so krščansko-socialni prvaki sklicali shod krščansko-socialnega delavstva v prvi vrsti zato, da zavrejo ogromne napore razrednozavednega delavstva za strokovno enotnost. Ves pester program tega kongresa je ustvarjen samo zato, da prikrije in maskira ta glavni njegov namen. Toda tu ni kaj več maskirati. Krščansko-socialistični prvaki so že dovolj jasno povedali v »Pravici«, kako gledajo na strokovno enotnost in kako se je boje. Zato pa smatramo za potrebno, da izpregovorimo resno in odkritosrčno besedo naravnost krščansko-socialistično orientiranemu delavstvu v Sloveniji in ga opozorimo pravčasno na ogromno nevarnost, ki preti v sedanjih periodi gospodarskega in političnega terorja nam in njemu, ako še nadalje vstraja na svoji separatistični in brezrazredni poti.

Zakaj se delavstvo, ki priznava razredni boj, odnosno ki ga jasno vidi in čuti vsak dan, tako trudi, da sklene svoje zrahljane vrste in da odstrani vse zapreke, ki stoje na potu strokovni enotnosti?

Ker drugače ne more več živeti. Ker so padli njegovi življenjski pogoji na tako nizko stopinjo, kakor niso bili že 30 do 40 let. Ker vidi, da je tudi kapitalizem sklenil svoje vrste, organiziral na vsej črti svojega nečloveškega izkoriščanja enotno fronto in postavil močne napadalne organizacije z neizčrpnimi blagajnami in ker ve, da se da upirati takemu nečloveškemu izkoriščanju samo potom velike in močne delavske strokovne organizacije, ki objema vse lačno in izkoriščano delavstvo, neglede na njegovo versko in politično pripadnost. Proti enotnemu napadu je treba postaviti enoten odpor in enoten boj, ker samo tako se da danes še rešiti pred popolnim izstradanjem, pred stalno lakoto in samo tako se da zavarovati te pičle pravice, ki jih imamo, sužnji, še v naši državi. Kdor ne uvidi te enostavne potrebe, ta sploh nič ne misli, kdor jo pa uvidi, pa ji ne sledi, je izdajalec svojih lastnih vrst in samega sebe in svojih lastnih otrok.

Krščansko-socialni prvaki nastopajo proti našemu delu za enotnost — pred delavstvom — iz dveh svojih teoretičnih argumentov: Prvič pravijo, da človeška družba ni razdeljena v razrede in da vlada v njej božja harmonija; krščansko-socialistično delavstvo da mora priznavati socialno solidarnost vseh ljudi na zemlji; to je teorija krščanskega solidarizma. Drugič pa pravijo, da nas loči svetovni nazor, t. j. versko načelo, ki je nezdržljivo s političnimi in npravstvenimi načeli drugih, zlasti socialističnih struj. Krščansko-socialistično delavstvo mora torej — po njihovem —

ostati organizirano v svojih posebnih, verskih, strokovnih organizacijah, da ne zaide na kriva pota in da ohrani čist svoj verski in družabni vzor.

Mi bomo takoj videli, da so to vse samo pretveze.

1. Je ali ni človeška družba razdeljena na gospodarsko in kulturno nasprotujoče si razrede? Dovolite nam praktični vzgled:

Ali ima n. pr. Karol Pollak, ki je gotovo zelo veren član SLS, res iste gospodarske in kulturne interese kakor stotine njegovih delavcev, ki jih tako mizerno plača, da komaj živijo? Jasno, ko beli dan, da stremi Karol Pollak za čim večjim dobičkom pri svojih izdelkih. Kaj pa je ta Pollakov dobiček drugega, kakor delavcem pritrngani zaslužek! Če bi Karol Pollak vsakemu delavcu izplačal celo vrednost njegovega dela, ne bi imel v svojih podjetjih nobenega dobička in tudi ne bi bil tovarna-kapitalist. Njegovo stremljenje gre torej po zakonu kapitalističnega gospodarstva za tem, da dá delavcu čim manjšo plačo, da ga tem bolj gospodarsko pritisne. Torej je ravno nasprotno stremljenju delavca, ki želi čim večjo plačo.

Delavstvo pa se da tudi samo toliko časa tlačiti, dokler je kulturno zaostalo. Karol Pollak si torej ne more želeti tako izobraženega in razsvetljenega delavstva kakor je on sam.

To pa velja za vse kapitaliste. Zato je smešno govoriti, da niso kapitalisti razred zase, kakor tudi delavci. Socialen razred je skupina ljudi z enakimi gospodarskimi in drugimi interesi. In med razredom kapitalistov in razredom delavcev ne more vladati solidarnost. Kjer so si nasprotni življenjski interesi, mora vladati samo boj do pobeze na eni ali na drugi strani.

2. Kako pa je z verskim vprašanjem krščanskih delavcev v strokovnih organizacijah. Strokovne organizacije niso niti cerkev niti brezbožna univerza, temveč strokovne organizacije. Mi zahtevamo od člana, da prizna naša pravila in se jih drži ter da se z nami solidarno bori za vsakdanji kos kruha proti našim izkoriščevalcem. To in nič več ne zahtevamo! Koliko sodrugov je pri nas, ki se ne ujemajo s svetovnim nazorom ostalih sodrugov in ne z njihovo politično smerjo. To pa ni še nikak vzrok, da se ne bi borili skupno za boljši kos kruha, za večje delovne in socialne pravice celokupnega delavstva. Verskim in političnim vprašanjem prepuščajmo v strokovnih organizacijah svoboden razvoj! Vsakdo imej pravico zastopati svoje versko in politično načelo in ga braniti! V organizacijah in z organizacijo pa

se borimo za kos kruha in svoje pravice proti kapitalizmu, našemu skupnemu sovražniku!

Toda tega ravno nočejo prvaki SLS, ki so pristaši in zaščitniki kapitalizma. Oni hočejo pripraviti sebi v pomoč organizacijo zaostalih in zaslepljenih delavcev, ki naj bi zastopala njihove interese in rušila edinomogočo solidarnost, t. j. razredno solidarnost. Delavstvo naj bi v boju za kruh in svoje socialne pravice nastopalo drugi proti drugemu — proti svojim življenjskim interesom.

Železničarji krščansko-socialne orientacije, to ne sme biti, to se ne sme več goditi! Pridružite se nam v skupno razredno organizacijo! Stopite v naš krog! Ramo ob rami v boj za kos kruha, za boljšo našo bodočnost!

Ne izdajte nas, ker sicer boste sami izdani!

A.

Intervencije v Beogradu.

Po daljšem času je bila dne 17. in 18. maja 1925 sprejeta od g. ministra saobračaja, gen. direktorja Ilića ter drugih načelnikov in referentov deputacija združenih železničarskih organizacij. Zastopani so bili delegati iz Maribora, Zagreba, Ljubljane in Beograda ter je bilo v deputaciji 7 delavcev in 4 nastavljenici.

Poročilo, ki se tiče posameznih kategorij, je podano v rubrikah sekcij, tu podamo le splošno poročilo.

1. Revizija zakona o drž. prometnem osebnju. Že opetovano smo predložili zahtevo, da se zakon, ki je zelo reakcionaren ter nerazumljiv, popravi in da se povodom te poprave izenačijo razne trdote, ki so vsled napačnega tolmačenja nastale.

Kot smo doznali, je predlog za revizijo zakona že sestavljen ter je razposlan posameznim direktorjem v razmotrivanje in stavljenje protipredlogov. Zadevo drže strogo tajno, da pač ne bi prišel zraven kak »nepoklican« železničar, ki bi jih opozoril na gotova dejstva, ki bi jih morali upoštevati. Upoštevali so pri sestavi protipredlogov eno našo kardinalno zahtevo, in sicer: da naj odločuje v eksekutivni službi za napredovanje in uvrstitev v položaje le strokovna izobrazba. Zahtevi po odpravi položajnih plač in primernem povišanju osnovnih plač pa niso ugodili. Dokler pa bodo ostale še položajne plače, se bodo osebnju vedno godile krivice. — Naše protipredloge smo izročili vsem merodajnim faktorjem.

2. Uveljavljenje delavskega pravilnika Od oktobra lanskega leta nadalje čaka vse delavstvo nestrpnost novega delavskega pravilnika, ker se zaveda, da se mu le s tem dajo popraviti grozne krivice, ki se mu gode, in se da zasigurati boljša bodočnost.

Uprava je pod utisom zadnje ankete izdelala zelo slab projekt za delavski pravilnik, ki

hoče ločiti vse delavstvo v dve vrsti: z urnimi plačami in z dnevnimi plačami, katere pa je odmerila za 100% pod eksistenčnim minimumom. Zahtevali smo iz raznih sestankov in krajev, ko smo dobili v roke vladni projekt, takojšnjo sklicanje ankete, kjer naj bi se delavski pravilnik sporazumno izdelal. Ker pa so ti pozivi in protesti prihajali le iz Slovenije, so naleteli v Beogradu na gluha ušesa. Med tem pa so bili na delu še drugi ljudje iz Slovenije, ki so pravili v Beogradu, da pripravljamo mi v Sloveniji stavko, da smo protidržavni in podobno. S tem so razdirali, kar smo mi gradili.

Pri ministru in generalnem direktorju smo predložili nujno zahtevo po takojšnjem sklicanju ankete ter smo predložili svoje protipredloge, ki so v glavnem naslednji:

1. Ako uprava ne pristane na nastavev delavstva, se mora brezpogojno uvesti dnevno plačo za vse dni v mesecu;
2. stalnost se mora delavstvu priznati po enem letu;
3. po zadobljeni stalnosti pripadajo delavcu iste vozne ugodnosti kot nastavljenecem;
4. delavski zaupniki se morajo izvoliti po zakonu o zaščiti delavcev ter prevzamejo tudi funkcijo disciplinarne komisije;
5. v delavskem pravilniku se mora zasukurati vsem delavcem delovna obleka in čevlji oziroma škornji;
6. 2% davek se mora brezpogojno črtati;
7. urne plače se morajo odpraviti ter zopet uvesti avtomatično napredovanje, ocena mora odpasti;
8. penzijski fond se mora takoj oživotvoriti;
9. polna pokojnina naj se prizna vsemu delavstvu po 25 letih;
10. rodbinska doklada naj bo enako visoka kot za nastavljenca;
11. uvede naj se normalna premija;
12. plače naj se povišajo za najmanj 100% od v projektu predvidenih plač.

Z novim delavskim pravilnikom (vladnim projektom) je najbolj ogroženo vse progovno delavstvo, za katerega so predvidene še za naprej urne plače ter nimajo izgleda na stalnost in pošteno napredovanje. Zadnji čas je, da se progovni delavci oklenejo močne organizacije, ker le v tej bodo mogli odbiti napade, ki jim groze.

Glede delavskega pravilnika smo dobili uiti. Če hoče uprava ta pravilnik brez korektur kar čez noč uveljaviti in je šla celo tako daleč, da je iz osnutka celo črtala določbe o takojšnjem plačevanju provizijskih prispevkov. Organizacija bo ukrenila vse, kar je v njeni moči, da to namero prepreči.

3. Izplačilo diferenc nastavljenecem. — Vedno isti izgovor: Finančni minister nima denarja, prometni minister ne more dobiti kredita in ti, železničar, pa čakaj na boljše čase in se grej na solncu. Zakon se v tem slučaju sploh ne upošteva. Naša zahteva je bila, da se morajo v prihodnji proračun brezpogojno ustaviti potrebne vsote za to izplačilo.

4. Delavski zaupniki. To je pri vseh funkcijah »veoma važno političko pitanje«, gminister hoče upeljati na železnicah strogo disciplino, vendar bo »zakon o zaščiti delavcev« preštudiral, če se da kaj napraviti.

Zakaj pač parlament sprejema in uveljavlja zakone, ako se potem ne izvedejo?!

5. Bolniška blagajna. Uprava in poslovanje bolniške blagajne je pod vsako kritiko ter je edini izhod iz teh neurejenih razmer: razpis volitev v bolniško blagajno. To zahtevo smo stavili pri centralni upravi humanitarnega fonda, kjer so gospodje pač priznali, da je krivo teh desolatnih razmer neizvežbano, deloma po protekciji sprejeto osebje, ki se na poslovanje ne razume.

Uprava bolniške blagajne izdeluje sedaj nov »pravilnik o bolniškem zavarovanju in

podporah«, ki bo odpravil te velike krivice, ki se delavskemu osebju ravno pri bolniški blagajni gode.

Zatrjevalo se je nam, da smo v ljubljanski direkciji lahko veseli, ker pri nas bolniška blagajna še najbolje posluje ter so pri nas morali čakati na hranarino le 2 do 3 mesece, medtem, ko čakajo v beograjski in subotički direkciji po 5 do 8 mesecev. Naša direkcija da je prva položila obračun za leto 1924, za kar je dobila 8000 Din nagrade, dočim beograjska in subotička direkcija obračunov do danes še nista položili.

Ko bodo vsi obračuni položeni in uveljavljen nov pravilnik, se bodo volitve v bolniško blagajno razpisale. (Bo še dosti vode preteklo v Donavo! Op. ured.)

Poročila o drugih intervencijah dobiti med poročili odsekov.

Konstatirali smo, da organizacije v ostalih pokrajinah spijo spanje pravičnega ter da iz dotičnih krajev priroma v Beograd le kaka ponižna prošnja ali kak klečepalazec.

Konstatirali pa smo tudi, da leži velika krivda na neokretnosti referentov pri ljubljanski direkciji, ki hote ali pa vsled nesposobnosti napačno tolmačijo razne naredbe in pravilnike; ako so le nekoliko nejasni, jih sigurno tolmačijo osebju v škodo. Ne zdi se nam čudno, ako se je izjavil generalni direktor, »da bi bilo treba za ljubljansko direkcijo posebno ministru ter da ima direkcija čas predlagati v imenovanje cel kup šefov odsekov, na drugo se pa pri tem pozabi.« G. direktor dr. Borko dela kolikor more, da bi svoje osebje zadovoljil, a posamezni referenti na direkciji pa delajo ravno nasprotno ter ga ovirajo pri delu.

K razmeram na direkciji, zlasti pri administrativnem oddelku, se bomo še povrnili.

Delavske diference in drugo.

Ker se današnja poročila tičejo vseh profesionistov in vseh vrst pomožnega delavstva, odpadejo poročila sekcij.

Pri intervenciji v Beogradu je bilo naše najvažnejše vprašanje 1. delavski pravilnik, 2. diference delavcem za čas od 1. novembra 1923 do dneva prevedbe na dnevne plače, 3. bolniško zavarovanje delavstva. Prvo točko smo pojasnili v članku »Intervencije v Beogradu«.

Izplačilo diferenc delavcem. Lansko leto, ko smo intervenirali radi tega pri bivšem ministru Popoviču, je dejal, da ne ve, ali imajo delavci kaj za dobiti in generalni direktor Ilič je dejal, da ljubljanska direkcija sploh še ni stavila predloga za izposlovanje tozadevnega kredita. Ko smo prišli nato v Ljubljano, smo od direkcije zahtevali, da čimprej zahteva kredit in res je stavila direkcija zahtevo za dovoljenje 15.000.000 Din kredita, a je to zahtevo podprla s političnimi razlogi — s predstoječimi volitvami. — Ta predlog je imel to žalostno usodo, da je prišel na dnevni red finančnega odbora tik pred volitvami — in je bil odklonjen, ker ne bi imel več pravega efekta, ker je bilo prepozno.

Sedaj smo intervenirali pri sedanjem ministru inž. Ante Radojeviču, ki je dejal, da ni poučen o tem, da ima delavstvo še kaj za dobiti, nakar smo mu dali cel materijal; generalni direktor Ilič nam je dejal, da naj se obrnemo na finančnega ministra, ki »nema pare«, zato smo predložili to upravičeno zahtevo »Narodni skupščini — odboru za molbe in žalbe«, da pride pred parlament in na poslancih je ležeče, da stavijo ostro interpelacijo na ministra z zahtevo, da mora brezpogojno v prihodnjih dvanajstih zasigurati kredit 15.000.000 dinarjev in izplačati delavcem diference v mesecu juliju 1925. Parlamentarni klubi so obveščeni ter morajo storiti svojo dolžnost.

Bolniško zavarovanje delavcev je danes pod vsako kritiko ter se izplačuje osebju hranarina šele po 3 mesecih in le 70% zavarovane mezde, tako da je delavec direktno obsojen na pogin.

Uprava je končno enkrat izprevidela, da tako ne bo šlo več dolgo naprej ter je začela delati nov »pravilnik o bolniškem zavarovanju«. Pri tej priliki jo opozarjamo imenom celokupnega delavstva, da delavstvu za čas bolezni brezpogojno zasigura neskrajsane 100% prejemke, ker itak plačuje delavec dosti večje prispevke za bolniško zavarovanje.

Izjednačenje premij. Sedaj dobivajo premije oziroma akord le nekatere jedinice, dočim na državnih progah, pri sekcijah in drugod premij sploh ne poznajo. Zahtevali smo že opetovano uvedbo normalnih premij po 1.60 Din na uro dela, ki naj bi veljale za vse delavstvo v vseh jedinicah. Uprava o normalnih premijah noče slišati, ampak bode uvedla le produktivno premijo. Pravilnik je že izdelan ter bo veljal za profesioniste in pomožne delavce in ima stopiti v veljavo s 1. aprilom 1925. Je v podpisu pri ministrskem svetu. Mi ponovimo zahtevo še enkrat, da naj se uvede normalna premija, ker je čas suženjstva vendar že minil, vsaj v Evropi to trdijo.

Pokojninsko zavarovanje delavstva.

(Profesionisti in delavci preberite pazno.)

Opetovano smo stavili zahteve pri direkciji in v Beogradu, da se nekaj ukrene, da bo dana delavstvu možnost, da vstopi v pokojninski fond in se mu zasigura starostna prekrba. Ljubljana se je izgovarjala, da nima veljavnih predpisov, ker obstoja preveč raznih pravilnikov, Beograd je rekel, da bo uveljavljen nov pravilnik in tako se je vlekla zadeva že dve leti. Sedaj je za enkrat začasno rešena in sicer je izdala direkcija pod številko 66.235/VI. od 7. maja 1925 vsem službenim edinicam nalog, da sprejemajo prošnje za sprejem v provizijski zavod in sicer po pravilniku provizijskega zavoda prejšnjih avstrijskih državnih železnic. Glavne določbe so naslednje:

§ 2. S prekoračenjem 55. leta starosti je sprejem v provizijski zavod izključen.

Sprejem v provizijski zavod.

V provizijski zavod se lahko sprejmejo pomožni uslužbenci, to je pisarniško pomožno osebje in delavci, ako niso prekoračili 55. leta starosti, so najmanj 1 leto v službi drž. železnic in ne prejemale pokojnine iz železniške ali državne blagajne, ki bi presejala znesek 600.— Din letno.

Ženski člani pridobijo preskrbninske pravice samo zase, ne pa tudi za moža ali otroke.

§ 4. Všetje provizoričnega službovanja.

Uslužbencu se lahko všeteje — na njegovo prošnjo — v članstvo pri provizijskem zavodu doba njegovega provizoričnega službovanja, vendar samo do najvišje izmere 5 let in sicer proti doplačilu zneska, ki je enak dvojnemu prispevkom s 4% obrestmi.

Pogoji za všeteje so: najmanj 5letno zadovoljivo službovanje in ravnatoko dolgo članstvo pri provizijskem zavodu. Všetje se sme izvršiti samo za časa aktivnega službovanja.

Dovoljeno všeteje je šele takrat veljavno, ko je prosilec plačal zadnji obrok doplačila.

§ 6. Vsakemu članu, ki je izpolnil vse pogoje za sprejem oziroma všeteje, se izstavi spričevalo o članstvu pri provizijskem zavodu.

Prispevki § 6.

Prispevki v provizijski zavod znašajo 4% od 85% mezde, prispevki osebja zaposlenega stalno pri vožnji na stroju znašajo 6% in osebja zaposlenega pri vožnji in premiku pa 6,4% od 85% mezde.

Člani, ki so pri sprejemu v provizijski zavod prekoračili 35. leto starosti, plačajo v provizijski zavod za vsako leto preko te starosti pristojbino za prekoračenje normalne starosti v znesku, ki odgovarja 2% od 85% mezde, katero so prejimali pri sprejemu v provizijski zavod.

(§ 9.) Prispevke in doplačila odtegujejo pristojne blagajne pri izplačevanju prejemkov.

Odtegotanje prispevkov se prične z dnevom sprejema v provizijski zavod, odtegotanje doplačil s prvim dnevom izplačila prejemkov, ki sledi dovoljenju vstetja.

§ 12. Pravica do provizije.

Član, ki redno plačuje prispevke v provizijski zavod, pridobi pravico do provizije po 10 letih fiktivnega ali vračunanega članstva.

Član, ki je postal radi boleznii ali vsled nenamena povzročene telesne poškodbe za službo nesposoben, pridobi pravico do provizije, ako je vsaj 5 let član provizijskega zavoda. Provizija se mu odmeri na podlagi 10letnega članstva.

§ 14. Član, ki je postal za službo nesposoben vsled nezgode, ki jo je dobil pri izvrševanju službe, ima pravico do provizije tudi, ako ni še 5 let član provizijskega zavoda, in se mu odmeri za 10 let članstva pripadajoča provizija.

§ 15. Člani, ki se jih pred upravičenostjo do provizije odpusti iz službe, imajo pravico do povračila od njih vplačanih prispevkov z obrestmi vred.

Člani, ki so kazensko odpuščeni, izgubijo pravico do provizije za sebe, ženo in otroke, dobijo pa nazaj prispevke brez obresti, v kolikor se jih ne porabi za kritje iz službenega razmerja nastalih terjatev.

Ministarstvo Saobračaja pa ima pravico v izjemnih in posebno upoštevanja vrednih slučajih tudi kazensko odpuščenemu članu — ki si je že pridobil pravico do provizije, — oziroma njegovi ženi ali otrokom priznati en del statutarčno mu pripadajoče provizije kot stalno ali začasno podporo, ako se je odpuščen član odpovedal pravici na povračilo prispevkov.

Člani, ki prostovoljno izstopijo iz službe, zgubijo za sebe, ženo in otroke vse pravice in zahteve napram provizijskemu zavodu.

§ 16. Ponovni sprejem v provizijski zavod.

Uslužbenca, ki je iz razlogov, navedenih v §15., prenehal biti član provizijskega zavoda in je dobil povrnjene prispevke, se lahko po zopetnem sprejemu v službo sprejme tudi v provizijski zavod in se mu vsteje prejšnje članstvo samo proti plačilu povrnjenih prispevkov z obrestmi vred.

Kazensko odpuščenemu uslužbencu se ne sme tudi po morebitnem ponovnem sprejemu v službo všteti njegovega prejšnjega članstva pri provizijskem zavodu.

Opozarjamo vse delavce, da se te ugodnosti takej poslužijo in vložijo na tiskovini »Prošnja za sprejem v provizijski zavod« takoj vloge za sprejem. Direkcijo pa opozarjamo na njeno dolžnost, da imenuje vse delavce, ki so že 1 leto v službi, za stalne.

Opozorilo vpokojencem.

Glasom odloka generalne direkcije štev. 42.420 od 26. decembra 1924 in tozadavnega dodatka pripada železničarjem, ki so bili vpokojeni po 1. oktobru 1923, pokojnina po starih odstotkih, a od novih osnovnih, položajnih plač in stanarine.

Vendar se mora vsak, ki je bil vpokojen po starem od starih plač, proti tej vpokojitvi pritožiti ter bo njegova pritožba ugodno rešena. Kdor pa je sedaj vpokojen, je v vpokojitvenem odloku že besedilo: »Proti temu odloku se imate pravico pritožiti na to in to instanco v tem in tem roku.« Pazite, da ne zamudite tega roka. Ker bi celo pojasnjevanje zavzelo preveč prostora, opozarjamo prizadete, da se oglasijo po informacije v organizaciji — Martinova cesta 26 od 14. do 16. ure.

Zadeva glede miloščinarjev južne železnice bo v najkrajšem času ugodno rešena.

Poročila sekcij.

Sekcija vlakospremnega osobja.

Deputacija, ki je bila dne 17. in 18. maja 1925 v Beogradu, je intevnirala pri ministru saobračaja, generalnem direktorju Iliću in načelniku prometnega odelenja Kelecu v naslednjih zadevah:

1. Revizija pravilnika o kilometražii;
2. podelitev službene obleke;
3. napredovanje sprevodnikov-vlakovodij v III. kategorijo činovnikov.

Pravilnik o kilometražii je popolnoma pregrešen, ker predvideva za vse vrste vlakov za vlakospremno osobje enako kilometrino, dasi naredi sprevodnik pri osebnih in brzih vlakih skoro enkrat več kilometrov ter je manj časa

od doma kot pri tovornih vlakih. Generalni direktor Ilić in načelnik Kelec sta takoj uvidela, da se je tu zgodila velika pomota in da bo treba pravilnik popraviti. Zahtevali smo uvedbo urnine ter predložili vsem merodajnim faktorjem tozadeven predlog. Da pa ne bo osobje pri tovornih vlakih preveč oškodovano, smo pristali za čas, dokler se urnina ne uvede (kar pa se mora čimprej izvršiti), na revizijo pravilnika v tem smislu, da se določi za osobje pri tovornih vlakih takšna postavka, da bo njih zaslužek enak zaslužku pri osebnih vlakih. Gen. direktor si je tu notiral postavke za vlakovodje 25 par, za sprevodnike 18 par za kilometer.

Pravilnik predvideva v členu 4. premik le za strojno osobje, dočim vlakospremnega osobja sploh ne omenja. Gen. direktorja Ilića smo opozorili na to dejstvo ter je on dejal, da je samo po sebi umevno, da velja premik tudi za vlakospremno osobje. Opozorili smo ga, da si bodo referenti pri ljubljanski direkciji pravilnik sigurno tolmačili v škodo osobju in določili, da vlakospremno osobje ne dobi premika, nakar je odločil, da bo izdal dopolnitev k pravilniku. (Tako tolmačenje ljubljanske direkcije se je v resnici že izvršilo, ker je izdala okrožnico št. 33.309/III od 23. maja 1925, kjer v 2. odstavku določa naslednje: »Za premikanje na postajah ne pritiče vlakospremnemu osobju nikaka kilometražia.« Bog ve, kakšne možgane ima referent, ki je sestavil to okrožnico. Op. ured.). Podelitev službene obleke: Glej tozadevni članek Napredovanje sprevodnikov-vlakovodij v III. kategorijo činovnikov.

Že opetovano smo poskusili korake, kako pripomoči vlakospremnemu osobju do onih pravic, ki mu grejo. Predložili smo upravi predlog za napredovanje z zahtevo, da se prizna prtljažnikom položaj in se jih uvrsti po 10 letni službi kot sprevodnike oziroma sprev. vlakovodje v III. kategorijo činovnikov. Končno je načelnik prometnega oddelka g. Benedek pristal na to, da bi se dalo govoriti o uvrstitvi dotičnih sprevodnikov-vlakovodij v III. kategorijo, ki so imeli ob prevedbi že položene vse izpite. Predložili smo upravi tozadevno spomenico, katero smo zastopali v Beogradu, kjer sta gg. Ilić in Kelec priznala, da se je temu osobju zgodila pri prevedbi krivica ter da bi morali vsi, ki so imeli že položene vse zpite, biti prevedeni v uradniški čin. Svetovalo se nam je, da naj takoj predložimo vlogo potom direkcije, ki naj doda zraven dva napredovalna predloga ter bo za dotične, ki nimajo 15 let službe, podpisal generalni direktor, za ostale pa se bo predložilo ministru. Za to vprašanje smo zainteresirali vse merodajne kroge, da ne bo nepotrebna zavlačevanja.

Po povratku iz Beograda smo za te točke zainteresirali g. direktorja dr. Borkota, ki je odpotoval 22. maja 1925 v Beograd in se vrnil 27. maja zopet nazaj. Še isti dan je bila pri njem deputacija vlakospremnega osobja, ki je intervenirala zopet v sledečih zadevah:

1. Popravek pravilnika o kilometražii;
2. službena obleka;
3. prevedba sprevodnikov - vlakovodij v III. kategorijo;
4. uvrstitev sprevodnikov po položenem izpitu za vlakovodje v I. kategorijo zvančnikov;
5. tolmačenje pravilnika o nočnih dokladah;
6. regulacija položajnih plač drž. žel. vlakospremnemu osobju ter je dobila naslednje odgovore:

Ad 1. Popravek pravilnika o kilometražii izide že v 14 dnevih ter bo reguliran v tem smislu, da se zviša kilometražia za tovrne vlake in uvede premik.

Ad 2. Glede službene obleke direkcija ne more nič ukreniti, ker ni denarja. Radi tega nam preostaja sedaj le še sodnija ter bomo

obleko iztožili, ker ko bo uprava obsojena, bo takoj denar na razpolago, samo da bo imela dvakrat večje stroške.

Ad 3. je direktorju deputacija predložila posebno vlogo za generalno direkcijo ter ga naprosila, da da takoj izdelati oba napredovalna predloga ter da nato cel elaborat pošlje na načelnika prometnega odelenja v gen. direkciji. Direktor je obljubil, da bo to izvršil.

Ad 4. Se bo izvršilo povodom rednega napredovanja ter je predlog že sestavljen.

Ad 5. Direkcija ima dovoljenje, da si tolmači pravilnik o nočnih dokladah v najširšem smislu. Zahtevali smo, da naj se razume pod »saobračajno osobje« sploh vse osobje in da morajo nočne doklade pripadati tudi vlakospremnemu osobju. Na direkciji je ležeče, ali bo tolmačila ta člen v prid osobju, ali ne. Vederemo.

Ad 6. Vršili smo že več intervencij, da se krivica, ki jo je naredila prevedbena komisija v Zagrebu vlakospremnemu osobju bivših državnih prog s tem, da jih je uvrstila ne glede na službena leta v 2. oziroma 3. položajno plačo, popravi.

Predlog za unapredanje položajnih plač za te (za 84 prizadetih) je že narejen ter bo cela stvar v kratkem urejena.

Sodrugii! Poročamo danes o nekakih uspehih, na vas samih pa je ležeče, da si čimprej priborimo naše pravice. Zato vsi do zadnjega v organizacijo.

Odsek vlakospremnega osobja.

Sekcija kretniškega osobja.

Sekcija premikalnega osobja.

V nedeljo dne 17. maja 1925 sta sklicali obe sekciji v Zidanem mostu članski sestanek. Ko je prišlo osobje teh sekcij v Zidani most, je zvedelo, da ima Zveza tam svoj shod ter smo šli korporativno poslušati, kaj se bo razpravljalo.

Slišali smo, da je Zidani most trdnjava Zveze, nato se je na dolgo in široko govorilo o delavskem pravilniku — vendar tako nejasno, da ni nihče vedel, na čem da je. Ko pa se je približala deveta ura, smo vstali ter šli na naš sestanek in v »trdnjavi Zvezec« je ostalo z ljubljanskimi delegati skupno 17 oseb.

Na naš sestanek je prišel s sestanka Zveze tudi vladni komisar (kdo ga je poslal?). Na sestanku je bilo nad 70 zastopnikov iz vseh večjih postaj, le Sevnica ni bila zastopana, ker je načelnik za dotični dan sklical šolo.

Vršila se je daljša debata, kjer smo se do dobra spoznali med seboj in z mahinacijami posameznih načelnikov, nakar je bila sprejeta naslednja resolucija:

Na članskem sestanku dne 17. maja 1925 v Zidanem mostu zbrani polnomočni zastopniki premikalnih nadzirateljev, nadpremičarjev nadkretnikov, kretnikov, vozopiscev in svetilničarjev po razmotrivanju svojega položaja sprejmejo soglasno naslednjo

resolucijo.

1. Izvede naj se čimprej revizija zakona o drž. prometnem osobju in tozadevne odredbe o razvrstitvi ter naj se upošteva sledeče:
 - a) V ekskutivni službi odločuj glede napredovanja in uvrstitve v kategorije le strokovna in ne šolska izobrazba;
 - b) ocena naj se odpravi;
 - c) uvede naj se personalna komisija;
 - č) uvrsti naj se nadkretnike blokovnike in svetilničarje z izučeno obrtjo v I. kategorijo zvančnikov;
 - d) svetilničarji brez obrti pa v II. kategorijo zvančnikov;
 - e) kretnike premikače vozopisce in progovne čuvaje naj se pomakne po 10 letih službe iz II. kategorije v I. kategorijo zvančnikov;
 - f) svetilničarje in vozopisce naj se uvrste med osobje v ekskutivni službi ter se jim prizna polna pokojnina po 25 letih;
 - g) vsi premikalni nadziratelji, ki imajo nad 15 let premikalne službe, naj se uvrste v III. kategorijo činovnikov, nadpremičarjem pa naj se da možnost napraviti izpit za premikalnega nadziratelja.
2. Službena obleka:

Vse dosedanje pravice naj ostanejo zagarantirane. Obleka naj se podeli vsem brezplačno in naj ostane po 1/2 nosilni dobi last uslužbenca.

Kožuh naj ne bo inventar, ampak naj se podeli ad personam na 4 leta.

Plašču naj nosilna doba znaša 2 leti. Osoobju, ki je stalno izpostavljeno vremenskim neprilikam, naj se podeli dežni plašč.

Svetilničarjem naj se zagantira dve delovni obleki.

3. Nočne doklade naj se podeljujejo po naslednji tabeli:

	velike postaje	male postaje
za uradnike	15	12
za ostale in delavce	10	8

4. Doklada za posluževanje telefona, po 50 Din mesečno, naj se da poleg progovnim čuvajem, še ostalim (zlasti kretniško sobje), ki opravljajo službo pri telefonu.

5. Kilometraža po 9 para od km naj se odpravi ter uvede pavšal in to:

- a) za premikalne nadziralce, nadpremičake, blokavnike in nadkretnike 400 Din
- b) za premikače in kretnike 350 Din
- c) za svetilničarje in vozopisce 300 Din

6. Odpravi naj se čimprej rezervna služba pred nočno službo v malih postajah.

7. Ukrene naj se potrebno, da bo osoobje lahko porabilo po obstoječih predpisih pristoječe proste dneve, ki jim pripadajo mesečno.

8. V vežbanje kretniške službe naj se določijo starejši premikači, mladeniči naj se dodelijo k premiku tako, kakor je bila navada pred vojno v večjih postajah.

9. Postajam naj se da nalog, da bodo striktno upoštevale določbe zakona in tozadevnih okrožnih direktij, da bo zamoglo osoobje pravočasno izkoristiti pristoječe letne dopuste, in sicer takrat, kadar jih osoobje rabi in zahteva, ne pa tako kot sedaj, ko nam načelniki sami določujejo dopust ne oziraje se na naše utemeljene želje.

10. Vsak delavec, ki dela službo nastavljenca, mora biti po enem letu nastavljen v dotično stopnjo po službenih letih in v kategorijo, v katero spada po zakonu (premičali ali kretnik v II. kategorijo zvančnikov).

Zastopniki prizadetega osoobja upravičeno pričakujejo, da bo uprava tu navedene točke vzela upoštevajoč odgovorno in naporno službo prizadetih takoj v pretres in odredila potrebne ukrepe, da jih bodo začela službena mesta izvajati.

Ta resolucija je bila predložena vsem merodajnim faktorjem.

B. Poročilo iz Beograda.

1. Uvrstitev nadkretnikov, blokavnikov in progovnih paznikov v I. kategorijo zvančnikov ter svetilničarjev brez obrta v II. kategorijo zvančnikov.

Generalni direktor je pripoznal, da je bila to napaka prevedbene komisije ter pri blokavnikih pa napaka dotičnega gospoda, ki je zakon na slovenščino prestavil, ker je prestavil »rukovaoc blok signala« za »blokavnik«. Kako se pa pravi v srbohrvaščini »bločni sluga« in kje je ta kategorija navedena v zakonu??

S takim korakom je dotičnik (radovedni smo, kdo je bil?) oškodoval celo kategorijo za lepe denarce! Radi tega, ker je bila tu le krivda direktije, enako pa tudi pri nadkretnikih zahtevamo brezpogojno tudi izplačilo diferenc za nazaj.

Generalni direktor je rekel, da se da to popraviti pri rednem napredovanju in da naj predložimo celo zadevo uradno potom direktije. To velja za vse štiri kategorije.

2. Pripoznanje telefonske doklade blokavnikom oziroma kretniškem osoobju, ki ima stalno opraviti pri telefonu.

Ko smo generalnemu direktorju zadevo raztolmačili, je odvrnil, da je vse te pravilnike sestavljalo računsko odelenje ter so se radi tega urinile pogreške, ki jih bo treba z dopolnitvami popraviti. Ta doklada 50 Din pripada tudi temu osoobju, kar bo treba popolniti.

3. Nočne doklade pristojajo vsem, ki vrše nočno službo ter bo tozadevna tolmačenja izdala direktija.

4. Kilometraža. Bo izšel v najkrajšem času popravek pravilnika. V koliko bodo naše upravičene protipredloge upoštevali, ne vemo.

5. Funkcijska doklada za blokavnike. Je odvrnil, da prejema funkcijske doklade le »višji činovniki u direktijama«, a drugim ne

pripada. (Zadovoljili bi se zaenkrat s telefonsko doklado, katero pa moramo brezpogojno dobiti.)

Odbora obeh odsekov.

Dopis.

Ljubljana. V četrtek, dne 21. maja 1925 se je vršil v Ljubljani v Mestnem domu javen železničarski shod z dnevnim redom: 1. Poročilo o intervenciji v Beogradu in 2. razno. — Kljub temu, da za shod ni bilo skoro nobene agitacije ter da se je našel v Ljubljani načelnik, ki je ukazal, da mora na ta praznik vse skladiščno osoobje delati, in je neki progovni mojster ravnotako poslal na praznik nujno delavce deske štet, je bil shod še dosti dobro obiskan. Po poročilu o intervenciji ter o pomenu strokovne organizacije je bila sprejeta glasno naslednja resolucija, ki se je odposlala direktiji, generalni direktiji in ministrstvu saobračaja:

Na javnem shodu železničarjev v Ljubljani dne 21. maja zbrani železničarji sprejememo po vsestranskem razmotrivanju našega položaja naslednjo resolucijo.

Zahtevamo, da se takoj skliče anketa delavskih zaupnikov v Beograd, ki naj izdela delavski pravilnik. Odklanjamo vsak pravilnik, ki bi izšel brez sodelovanja prizadetega delavstva.

Po zakonu o zaščiti delavcev zagantirani delavski zaupniki do danes še niso izvoljeni, ter se tako krati delavstvu zakonito zajamčene pravice. Zahtevamo, da se takoj razpišejo volitve delavskih zaupnikov in da ti prevzamejo svoje funkcije. Delavstvo drugih pokrajin je dobilo izplačane diference v smislu odloka G. D. br. 7355, le delavstvo v Sloveniji teh diferenc do danes še ni prejelo. Smatramo to za zapostavljanje onega dela delavcev za ostalimi ter zahtevamo da se stavi v prihodnje dvanajstine potreben kredit (15 milijonov), da se razlike s 1. julijem 1925 izplačajo.

Delavstvo danes kljub obstoječim zakonom in zakonskim naredbam ni preskrbljeno s starostnim zavarovanjem. Nekaterim se odtegujejo prispevki od starih dnevnih plač, večina delavstva pa ne plačuje nikakih prispevkov ter ne ve, kaka bodočnost ga čaka. Na shodu zbrani železničarji zahtevajo, da se takoj uvede obligatno odtegotvanje mesečnih prispevkov za penzijski sklad, ker bi moralo delavstvo po uveljavljenju penzijskega fonda plačati po tisoče dinarjev za nazaj, kar pa pri sedanjih nizernih plačah ne bi moglo ter bi bilo tako izključeno od starostnega zavarovanja.

Razmere v bolniški blagajni so pod vsako kritiko ter upravlja z našim denarjem od ministrstva imenovani odbor. Volitve v bolniško blagajno se morajo takoj razpisati ter mora uprava dolgujočih 2.500.000 Din izplačati. Denar bolniške blagajne se mora porabiti izključno v mejah posameznih direktij. Premije morajo veljati za vse delavstvo (profesioniste in pomožne delavce) ter se mora novi pravilnik uveljaviti s 1. aprilom 1925 ter postavke ne smejo biti nižje od sedaj postoječih.

Železničarsko osoobje z ogorčenjem protestira proti zopetni upeljavi 2% obdačenja delavstva, ker delavske plače sploh ne zadostujejo za redno prehrano. 2% davek se mora v dvanajstinah za bodočo periodo brezpogojno črtati ter vrniti davek, ki ga je uprava proti predpisom odtegnila.

Nadalje se mora čimprej sprovesti revizija zakona o državnem prometnem osoobju ter pravilnikov o sporednih prinalednostih, upoštevajoč protipredloge, ki jih v prigibu predlagamo.

Pravilnik o službeni obleki odklanjamo, ker nam je vzela zadnje pravice, ki jih je železničar še imel ter zahtevamo, da se nam v smislu rimskega akorda in znanega plakata bivšega ministra dr. Jankovića glede službene obleke zagantirajo vse stare pravice ter se nam izplača za zaostalo nepodeljeno obleko v letih 1919/1924 denarna odškodnina, odgovarjajoča sedanjim valutnim razmeram.

V budžetu za leto 1925/26 se mora vstaviti za nastavljenno osoobje potreben kredit, da se nam diference za čas od 1. oktobra 1923 do 1. aprila 1924 izplačajo s 1. julijem 1925.

Položaj staroupokojenecv je danes neznošen ter njih pokojnine ne zadostujejo niti za borno prehrano in stanovanje. Še bednejši je položaj miloščinarjev, ki so navezani le na milodare občinstva, ali bi pa morali iti živi pod zemljo.

Eni kot drugi so z dolgotrajnim službovanjem, ko so žrtvovali upravi vse svoje sile in moči, pač zaslužili, da se jim zasigura obstoj in pošteno preživljanje. Zahtevamo, da se prve takoj izenači z novoupokojeneci ter se jim odmerijo pokojnine in draginjske doklade po novem zakonu, miloščinarjem pa naj se prizna s takojšnjo veljavnostjo provizija.

Zbrani železničarji zahtevajo, da gornji naslov naštetim upravičnim zahtevam ugodi ter izda direktijam nalog, da jih izvedejo v praksi.

KAKO IZGLEDA UJEDINJENJE PRI JUGOSLOVANSKIH NACIONALNIH ŽELEZNIČARJIH.

Ker Zvezi po našem ujedinenju žilica ni dala miru, so tudi oni sklicevali konference »uradniških društev«, ki so bili preje itak vsi včlanjeni v Zvezi in po dolgih trudih so tudi v njihovem listu zagledale luč belega dneva besede »Ujedinenje«, pozabili pa so poudariti, da je to le uradniško ujedinenje.

Na kako slabih nogah je bilo to ujedinenje, je dokazal občni zbor »Udruženja železniških činovnika«, ki je sklenil, da bo še nadalje ohranil svojo popolno samostojnost, da so vse govornice o razidu društva le izmišljene, da pa je društvo pripravljeno sodelovati z drugimi sorodnimi strokovnimi organizacijami.

Radovedni smo še na občni zbor društva »Prometnik«, kako si on ujedinenje predstavlja.

Gospodje! Ujedinenje ne obstoji v podpisu protokola in podajanju rok par generalov. Ujedinenje more potrditi le članstvo s tem, da vstopi v enotno organizacijo.

VLAKOSPREMNUMU OSOBJU!

Pozor!

Opozarjamo vse vlakospremno osoobje, da si točno zapisuje premik v vseh postajah, ker bo zaračunavanje premika dovoljeno in bi bili potem vlakospremniki, ako ne bi imeli evidence, oškodovani. Enako naj se zahteva procenite tudi od vseh doplačil, kjer se zaračunava pribitek 1 Din, dasi sedaj blagajnega nočejo priznati, kar je nezakonito.

Odbor vlakospremnega osoobja.

PODPORE IN POSMRTNINE »ŽEL. STROKOVNE IN PRAVOVARSTVENE ORGANIZACIJE«:

V štev. 8 izkazanih	Din 12.900.—
Odpravnina Krohne — Zidani	
most	Din 600.—
Podpora Kravogel Josip, Ljubljana	Din 300.—
Podpora Burulič Josip, del	Din 300.—
Podpora Lešnik Ivan, Limbuš	Din 300.—
Skupno	Din 14.400.—

SEJA CENTRALNEGA ODBORA DNE 17. MAJA 1925.

Po prečitanju zapisnika zadnje seje se je odobrilo odpravnino s Krohne v Zidanem mostu, nadalje podpora ss. Kravogel, Burulič in Lešnik.

S. Ravnik se odobri pravovarstvo in sicer nosi organizacija polovico stroškov v skupnem znesku Din 448.75.

Nato se sprejme na novo 188 članov, 12 se jih črta, ker so zaostali s članarino za dva meseca.

Ker pisanje raznih političnih časopisov (Del. Kmetiski list, Volksstimme) škoduje ujedinenju, konstatira odbor, da nima z imenovanimi listi nikake zveze ter tudi na nje ne more vplivati. S tako pisavo se ne strinja. Glede železničarskega vprašanja je merodajen za organizacijo le »Organizirani Železničar«. Na znanje se vzame ustanovitev podružnic v Brežicah, Rajhenburgu in Sevnici, za katere naj se takoj vložijo pravila.

Prihodnja seja se vrši v nedeljo dne 7. junija 1925.

Centralni odbor.

Vsem podružnicam in članom. Od 1. junija 1925 dalje dobite zopet redno in točno odgovore na vse dopise in vloge, ki so sedaj radi raznih intervencij nekoliko zaostali. Tudi Ormož prosimo malo potrpljenja ter bomo sedaj bolj točni. Vsled obilice gradiva je moralo nekaj člankov zlasti glede progovnega delavstva izostati ter pridejo prihodnjič.

Uprava.

Lastnik: Konzorcij »Organizirani Železničar«.
Odgovorni urednik: Franc Jernejčič.
Tiska tiskarna »Merkur« v Ljubljani.